

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Casus LI. De Promissione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

laxationem petere ab Episcopo creditoris, quia Actor debet sequi forum Rei, nisi Reus se spontè subiciat Episcopo jurantis, vel extra suam Diæcesin contraxerit, tunc enim cognitio causæ spectabit ad Episcopum loci, in quo contractus celebratus est. *Suar. n. 10. Sanch. n. 35. Gonz. in c. 1. de jurej. n. 14. Pirh. n. 156. 3.* Judex sæcularis non quidem directè, sed indirectè poterit rela-

xare juramentum non confirmatoriū, illud remittendo nomine sui subditi id injustè renuentis, vel annullando omnem acceptationem rei juratò promissæ; si enim ipse promissarius juramentum in sui favorem factum remittere possit, & debeat, cur non ipso renuente ejus superior. *Haun. n. 905. Gonz. n. 12. Zoes. de jurej. n. 80. Pirh. n. 159.* Ex his per se clarè patet Resolutio Casus.

CASUS LI.

De Promissione.

DOnatus multa promittit, sed non implet, 1. Quia promissit semideliberatè, ex metu levi sed juratò, 2. Sub solà fidelitate. 3. Ad rem ex parte illicitam vel impossibilem, 4. Aut juravit non revocare testamentum, ibid. Quia promissarius non acceptavit, vel absens acceptationem non intimavit, aut ejus nomine accepit alter. 5. Vel antequam promissio absenti intimaretur, est revocata. 6. Vel mortuus est promittens, aut promissarius. 7. Quia status est mutatus, & ipse indiget re promissâ, & promissarius eum graviter offendit. 8. Quia res promissa perit, vel fuit aliena. 9. Aut pluribus promissa, ibid. Resolutio constabit ex seqq.

QUÆR. I. Quid sit Promissio? &c.

1. Est deliberata, spontanea, & gratuita obligatio fidei erga alterum ad aliquid præstandum, exterius manifestata & ab altero acceptata: est communis; Dicitur 1. Deliberata, deliberatione sufficiente ad mortale peccatum, quia semiplena deliberatio non sufficit ad im-

ponendam sibi obligationem gravem, imò nec levem. *Molin. Sanch. Dicast. l. 2. r. 4. d. 1. n. 11.* Ratio est; quia homo semideliberatus non agit modo humano, sed ut semihomo. Dicitur 2. Spontanea, nam promissio fraude, vel metu injusto etiam levi extorta ab eo, qui fraudem, vel metum passus est, pro libitu rescindi potest, nisi sit juramento firmata. *S. Th. q. 86. a. 7. ad 3. Sylv. q. 66. a. 2.* Dicitur 3. Gratuita, ut distinguatur à contractibus onerosis. Dicitur 4. Obligatio non formaliter, sed causaliter, quatenus est signum practicum exercitè declarans voluntatem se obligandi, quo distinguitur à nudo proposito, quo quis significat intentionem aliquid faciendi absq; omni obligatione. Dicitur 5. Obligatio fidei, quo indicatur, quòd promissio nuda probabilius obliget ex sola fidelitate sub veniali. *S. Th. 2. 2. q. 88. a. 3. ad 1. Bann. Cajer. Sotus, Molin. Gorm. de just. n. 648. Dian. p. 2. t. 17. Joann. à S. Cruce, Joann. à S. Th. 1. 2. q. 88. d. 29. a. 9. Salmant. hic n. 82. Onnate n. 92. Dixi, promissio nuda;* nam si vestia-

P p 3 tur

tur juramento, chyrographo, adhibi-
tione Notarii vel testium, tunc juxta
omnes obligat ex justitia, & sub pecca-
to gravi secundum quantitatem mate-
riae, pariter actionem in judicio. *Ratio*
est; quia si promissio non vestiatur, ma-
net sub nudo debito, morali fidelitatis,
sola autem fidelitas obligat tantum
sub veniali ad conformanda facta pro-
missis, sicut veracitas per se tantum ob-
ligat sub veniali ad dicta conforman-
da menti. Potest autem promittens et-
iam absque memoratis solemnitatibus
se obligare ex justitia, & sub mortali, si
velit, & alter acceptet, quia potest rem
suam alteri donare, ergo & dare jus ad
illam; requiritur tamen materia ad
mortale injustitia ex liberali promissi-
one, quam ex furto, quia Dominus
censetur magis invitus, ut sibi res sua
auferatur, quam ut ei non detur res li-
beraliter promissa, ideoque; *Lopez in 2. p.*
c. 30. Regim. hic n. 84. Sanch. l. 1. de matr.
d. 5. n. 24. Onnate n. 150. requirunt ma-
teriam quadruplo majorem. *Dicitur 6.*
Ad praestandum aliquid, scilicet lici-
tum, & possibile, nam ad illicitum, &
impossibile nulla potest esse obligatio;
si res promissa ex parte est licita, ex par-
te illicita, est obligatio ad partem lici-
tam juxta *Reg. Juris 37.* Utile per inu-
tile vitari non debet; hinc invalidae
sunt promissiones, quae praebent occa-
sionem absolute, aut liberius peccandi,
ut si volenti male agere promittam,
eum non monere, non accusare; si pro-
mittam Beneficium Ecclesiasticum
nondum vacans *c. ex tenore 13. de con-*
cess. prob. & adulter adulterae vivente

conjugi promittat Matrim. *sequis 8. de*
eo qui ducit; quia in his datur occasio
operandi, vel machinandi mortem.
Item jure positivo nullae sunt promis-
siones, quae tollunt facultatem de rebus
suis liberè disponendi mortis causam, ut
promissio de faciendo testamento in
alicujus favorem, vel de non revocan-
do facta. *Dicitur 7.* Exterius mani-
festata; nam licet sola interna voluntas
se obligandi sufficiat ad votum, eò
quod votum fiat Deo cordium Inspe-
ctori, non tamen ad contractum; hic en-
im debet fieri modo humano, id est
sensibili, seu perceptibili ab homine.
L. 1. ff. de V. O. D. Th. hic q. 82. a. 1. Dicitur
8. Acceptata; nam quamdiu promissio
acceptata non est, nullam inducit obli-
gationem; sed revocari potest. *L. de*
pollic. L. absentis ff. de donat. idque tenet,
etiamsi sit juramento firmata, quia ju-
rumentum sequitur naturam contra-
tractus. *Sot. Palao d. 2. n. 6. Salmant.*
n. 70. Lug. d. 23. n. 50. *Ratio est*; quia
omne pactum essentialiter constat mu-
tuo duorum, vel plurium consensu, &
in omni promissione includitur: *si al-*
ter acceptet; quandoque tamen ipsum
jus acceptat pro homine, ut si promis-
siones fiant Reip. vel civitati. *L. 1. 3. 4.*
ff. de pollicis. vel etiam, ut plures volunt,
Ecclesiis & locis piis &c. Promissio
praesenti facta regulariter acceptari de-
bet in continenti, vel quasi continenti
L. 137. de V. O. quia tunc non potest
prudenter censi promissor dici velle
suspendere suum consensum, si tamen
materia sit favorabilis, ipsa taciturnitas
reputabitur pro consensu juxta *Reg. J.*
quæ

qui tacet, consentire videtur: secus si materia non sit favorabilis. De cetero etiam Pater pro filio, Dominus pro ser-vo, Religiosus pro Monasterio, Uxor pro Marito, aut econtra, ite omnis, qui alterius curam gerit, aut ex promissione interesse habet, eam acceptare potest.

5. QUÆR. II. Quid circa promissionem factam absenti? *u. seqq.* 1. Promissio [idem est de donatione] absenti facta per Nuntium, vel per litteras ad promittentem directas, non valet, si coram alio, quam Nuntio acceptetur, quia hic, & non alius ad acceptandum est deputatus. *Sanch. d. 7. n. 35. Dicast. n. 155.* Valet tamen coram Nuntio facta, etiam si promittenti non intimeretur *Lug. n. 74.*

6. 2. Promissio vel donatio facta absenti, antequam ad eum pervenerit & acceptata fuerit, revocari potest, si revocatio non innotescat Nuntio, & hic pure in mandatis habeat, promissionem, vel donationem factam intimare, adhuc valet revocatio, nec promissio valide acceptari potest, quia voluntas Donatorum, quam defert Nuntius, nequidem virtualiter existit; si vero Nuntius sit simul Procurator, vel Commissarius, cui committitur promissio nomine Principalis faciendæ, & revocatio commissionis nec Commissario, nec donatario innotescat, donatio acceptari poterit, quia de jure acta puti mandatarum revocato mandato etiam incognito sunt invalida, acta vero per Procuratorem, antequam de revocatione constet, valida sunt. *L. si mandassem. L. si inter causas ff. mandati L. vero ff. de sol. Gomez. Mol. Sanch. l. 1. de Matr. d. 6. n. 9.*

3. Si promissio, vel donatio erat faciendæ per procuratorem, & promittens moriatur, procurator vero ignorans pergat promissionem, vel donationem facere, promissio, & donatio est nulla, quia mandatum gratiæ faciendæ regulariter expirat morte mandantis. *L. 26. ff. & L. 15. C. mandati:* Excipe nisi mandatum sit ad causas pias, quia in harum præjudicium Leges civiles nihil disponunt, & prudenter præsumitur, quod promittens voluerit hanc suam voluntatem etiam post mortem manere, cum maximè sit profutura animæ. *Covarr. 1. Var. c. 14. Molin. Sanch. Croix l. 3. p. 2. n. 788.* Si Nuntius sit missus, non ut faciat, sed ut pure indicet promissionem factam, & promittens interim moriatur, adhuc acceptari poterit. *Ratio est;* quod promissio vel donatio jam facta, & non revocata, sed litteris vel Nuntio insinuata, sit gratia, gratia autem facta non extinguitur morte concedentis. *Suar. Clarus Sanch. n. 35.* An econtra promissario ante acceptationem mortuo, ejus hæredes promissionem acceptare possint, incertum est, negat cum *Less. Haun. Croix n. 787.* quia voluntas promittentis ferebatur in personam promissarii in se, quæ amplius non existit.

7. QUÆR. III. Quot modis cesset obligatio promissionis acceptatæ? *u.* Cessat 1. Ex partium consensu. 2. Si materia promissa facta est impossibilis vel illicita, ut sup. dictum est. 3. Si promissarius tuus non stet promisso tibi facto, hæc enim videtur fuisse voluntas promittentis, ut

ut frangenti fidem fides frangatur eide m. *Sa. Regim. Rebell. Onnate n. 185. 4.* Si promissisti amico qui factus est inimicus, *Garc. Sylv. Mol. d. 272.* Si promissarius ob inopinā paupertatem ipsemet re promissā indigeat, meritò tamen dicit *Less. Molin. l. c.* paupertatem non excusare absolutè, sed tantùm suspendere obligationem usq; ad meliorem fortunam. §. Et generaliter, si res non mansit in eodem statu, ita ut ante traditionem rei promissæ grave, & novum tibi immineat incomodum, quod si tempore promissionis cognitū fuisset, certò non promississes. *S. Th. 9. 1 10. a. 3. ad 5.* quia non censeris te cum tali incomodo gratis obligare voluisse, & gratuita promissio censetur facta sub conditione, nisi status antè traditionē notabiliter mutetur, quare hæc doctrina etiam locum habet in promissione juratā. *Anth. cit. Dicast. n. 125.* In dubio, an status sit notabiliter mutatus, est obligatio implendi promissum, quia promissio est in possessione, certò enim obligavit, & dubitatur an obligatio per mutationem statûs cesset. §. Si res promissa in individuo absque culpâ promittentis perierit, ad nihil tenetur promittens: si res promissa sit indeterminata, v. g. ex decem equis unum promissisti Cajo, si pereant omnes, aut pereat equus à Cajo electus, liber es; si pereat unus, vel alter, debes Cajo dare

unum ex residuis; idem est, si promissisti equum indeterminatè, & tradas alienum, debes substituere alium, secus, si promissisti hunc determinatè, qui postea probatur alienus. *Molin. to. 2. d. 262. Spor. tr. 6. in Decal. c. 2. n. 74. 6.* Si eandem numero rem promissisti pluribus, debetur primo, etiā si secunda promissio fuerit jurata; quia secunda promissio, uti & juramentum sunt de re illicitā & alteri saltem ex fidelitate debita, & quamvis primus cedat juri suo, non idè reconvalescit secunda promissio, quia *tractu temporis non firmatur, quod ab initio non subsistit.* R. J. in 6. nisi secunda promissio facta esset sub conditione: si primus cedat juri suo: ita contra *Covar. & alios Turrian. Lug. n. 107. Sanch. n. 6. Spor. n. 77.* Si dicas; Valet Matrimonium contra fidem priorum sponsalium, ergo & promissio contra fidem prioris. R. N. C. Secunda promissio habet pro objecto traditionem rei alteri promissæ, ideoq; est nulla utpotè de objecto illicito, Matrimonium verò non habet pro objecto traditionem corporum, sed est ipsa traditio, & per consequens, quamvis Matrimonium contra fidem priorum sponsalium sit illicitum, non tamen est de objecto illicito, ut si contra votum emam gladium, ipsa quidem emptio est illicita, non tamen de objecto illicito, ideoque valida.